

LESZEK KUŹNICKI*

50-lecie Klubu Rzymskiego

7 kwietnia 1968 roku utworzono Klub Rzymski (*The Club of Rome*). Miało to miejsce na zakończenie dwudniowej konferencji poświęconej problemom globalnym, która odbyła się w Rzymie. Inicjatorami spotkania byli Aurelio Peccei – włoski przemysłowiec, zatroskany problemami socjalno-ekonomicznymi świata, oraz szkocki uczonec Alexander King, któremu te sprawy były również bardzo bliskie. Referat wprowadzający przygotował Erich Jantsch, który jednak zawiódł wąskie grono zebranych (Aurelio Peccei, Alexander King, Erich Jantsch, Hugo Thiemann, Antoine Saint-Geours, Max Kohnstamm). Mimo to postanowiono kontynuować spotkania i nadać im nazwę *The Club of Rome*.

Od założenia po dzień dzisiejszy Klub Rzymski nie zmienił swego charakteru. Był i pozostawał nieformalną, apolityczną organizacją międzynarodową, grupującą uczonych i działaczy gospodarczych zajmujących się problemami współczesnego świata, które są rozważane na konferencjach i przedstawiane w publikacjach. Jedynym formalnym organem Klubu jest komitet wykonawczy, który liczy osiem osób.

Obecnie dyrektorem programowym i administracyjnym Klubu jest dr Thomas Schauer¹. Centrala Klubu Rzymskiego znajduje się w Hamburgu. Obok członków z Klubem współpracują liczne organizacje stowarzyszone. W Polsce od 1987 roku działa Towarzystwo Współpracy z Klubem Rzymskim.

O półwiekowym powodzeniu Klubu Rzymskiego zdecydowało wiele czynników. W pierwszym okresie po utworzeniu szczególne znaczenie miała książka *The Limits to Growth*², która ukazała się w roku 1972. Jej autorami byli Donella H. Meadows, Dennis L. Meadows, Jørgen Randers i William W. Behrens III. Książka została przetłumaczona na wiele języków, w tym również w 1973 roku na polski. Z tej, jak i z innych późniejszych publikacji nawiązujących do przedstawionych w niej twierdzeń, wynikał jeden zasadniczy przekaz. Kurs, który obrała współczesna cywilizacja, niesie więcej zagrożeń

* Prof. dr hab. Leszek Kuźnicki, członek rzeczywisty PAN, Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, Warszawa

¹ Dr Thomas Schauer – Director of Programme and Administration The Club of Rome, Lagerhausstrasse 9, 8400 Winterthur, Canton Zurich, Switzerland.

² D.H. Meadows, D.L. Meadows, J. Randers, W.W. Behrens: *The Limits to Growth*. Universe Books, New York 1972.

niż dobrodziejstw. Należy go zmienić. W przeciwnym razie będą się pojawiać kryzysy o różnym charakterze. Ich narastanie w przyszłości nie tylko będzie zagrażać przyszłości *Homo sapiens*, ale nawet może doprowadzić do katastrofy całą geobiocenozę. Śledząc konferencje organizowane w ramach Klubu Rzymskiego i publikacje, nietrudno wskazać, że w minionym półwieczu najczęściej powtarzonym słowem/hasłem jest *sustainability*, drugim często mu towarzyszącym *responsibility*. Występują one w każdym raporcie i w każdym sprawozdaniu. Podtrzymywać i krzepić powinniśmy wszystkie procesy i zjawiska, które sprzyjają rozwojowi ludzkości, a jednocześnie nie zagrażają środowisku. W zamożnych i nielicznych społeczeństwach postulat ten w pewnym zakresie udaje się wcielić w życie. W skali światowej okazuje się niemożliwym i ma złe konotacje polityczne, gdyż katastrofy ekologiczne najczęściej występują na rozległych obszarach Afryki, Azji i Ameryki Południowej.

Szczególnie trudne jest pytanie, na jakim poziomie zatrzyma się liczebność ludzkiej populacji – na 10, 12, a może dopiero na 15 mld. Dla każdego, kto interesuje się tymi sprawami, jest oczywiste, że następstwa przeludnienia Ziemi staną się wkrótce problemem najtrudniejszym do pokonania. Już obecnie na niektórych obszarach występuje deficyt słodkiej wody. Jej ograniczenie będzie najtrudniejszym do pokonania hamulcem rozwoju *Homo sapiens*.

50th Anniversary of the Club of Rome

On 7 April 1968 the Club of Rome was established. In 1972 D.H. Meadows, D.L. Meadows, J. Randers and W.W. Behrens published *The Limits to Growth* as the first report to the Club of Rome – describing various scenarios for world development to 2100. Since that time the Club of Rome has developed in the world wide apolitical movement.

Key words: 50th anniversary of a global forecasts, the Club of Rome